

Lopen over water

33°55'23.15"N
76°48'50.70"W

OVER EEN BEVROREN RIVIER DOOR DE HIMALAYA

Midden in de winter is een bevroren rivier de enige weg naar het Indiase Himalaya-streek Zanskar. Lopen over het weerbarstige ijs gaat moeizaam en is niet zonder gevaar. Maar voor een unieke ervaring in een volledig verstilde wereld moet je offers brengen.

MONNIKEN MET RODE PIJ EN GELE MUTS ZIJN OP WEG NAAR ZUSTER- KLOOSTERS IN DE INDUSVALLEI

1 DE WILDE RIVIER GETEMD

De woest kolkende Zanskar-rivier laat zich niet zomaar het zwijgen opleggen. Maandenlang strenge vorst, -20 tot -30 graden, is er voor nodig. Zelfs in de koude Himalaya-winters kan het tot midden januari duren voordat de rivier met ijs bedekt is.

We lopen de *chadar*, een eeuwenoude verbindingroute over de bevroren Zanskar-rivier. Plaats van handeling: Noord-India, halverwege de Indusvallei en het geïsoleerde Zanskar, ons doel. Het is de enige route naar Zanskar, nu meters sneeuw alle passen hebben afgesloten. We zijn dan ook niet alleen. Regelmatig ontmoeten we families met sleetjes achter zich aan, volle rugzakken of kleine kinderen op de rug. Op weg naar Leh - de hoofdstad van Ladakh - om de kinderen naar kostschool te brengen, of om wintervoorraden aan te vullen. Monniken met rode pij en gele muts zijn op weg naar zuster-kloosters in de Indusvallei. Op hun rug alleen een bundeltje met gebedsboeken, dekens en *tsampa* (geroosterd gerstemeel). Ondanks hun simpele schoeisel gaan de locals harder dan wij. Ze vallen zelden. Net als onze dragers doen ze de *penguin shuffle*. Laag op het ijs blijven, licht door de knieën en kleine passen is het geheim.

1

Urenlang lopen we zwiingend achter elkaar. Af en toe een vloek als iemand op het ijs knalt, dan weer stil geschuifel. Pas 's avonds, dicht opeen rondom de warme pannen, komen de verhalen.

Voor een Himalaya-tocht is dit een vreemde. Er zijn dagen dat we niet meer dan dertig meter stijgen, afgezien van klauterpartijen om open water te omzeilen. Toch is het zwaar. Ik eet twee maal zoveel als normaal, maar voel de kilo's verdwijnen. De permanente kou vreet calorieën. En *frostbite* ligt op de loer, zeker voor een fotograaf. Zonder wanten, alleen thermo-handschoentjes, is een kwartiertje genoeg. Mijn thermometer staat 's nachts op -30 °C, lager gaat hij niet. Het went, verrassend snel eigenlijk. Sterker nog: kou is lekker, het heeft iets sereens en zuiverends. Het maakt je helder en alert, één met de plek.

2 ENGE PASSAGE

De rivier laat zich nooit helemaal temmen. Op sommige plaatsen stroomt midden in het ijs een wilde bergbeek tussen zelfgevoormde ijsdijkjes.

Waar de rivier de rotswand nadert, ontstaan gevaarlijke passages. De dragers glippen er vliegensvlug langs. Wat hier mis kan gaan, daar wil je niet lang bij stilstaan: meegesleurd worden door het ijskoude water, als je pech hebt onder het ijs. Wij doen het voorzichtiger, en dus met veel meer stress.

3 SCHAATSIJS EN EEN IJSVAL

Zes dagen lopen we over het ijs. Zes dagen die allemaal anders zijn, want dat ijs gewoon ijs is, klopt niet. Hier niet in elk geval.

Nu eens lopen we over lichtblauwe ijsheuvels die door de rivier opgestuwd zijn, dan weer over kapotgedrukte en weer aangevroren ijsschotsen en soms over prachtig schaatsijs. Maar dat laatste is uitzondering. Het ijs leeft en kan binnen een dag totaal veranderen, waarschuwt onze gids Stanzin. Twee bewolkte dagen zijn genoeg om de rivier te laten zwellen en door het ijs te laten breken. Dan wordt het waden tot je heupen. Geen garanties voor de dag van morgen dus. Maar wat is het mooi! De zon knalt van de rotswand boven ons in koperrode en okergele Monet-kleuren. Daartussen hangen bevroren bronnen als kristallen reuzenbloemen.

2

3

De Feiten

Gebied Zanskar ligt in de Indiase Himalaya. Het grenst aan het bekendere Ladakh, waar het van gescheiden is door de ruim zesduizend meter hoge Zanskarketen. De tocht speelt zich af tussen de 3200 en 3900 m hoogte.

Gemaakte tocht 11 dagen, ongeveer 180 km. Je loopt de eerste 5-7 dagen over ijs, daarna eventueel verder over land. De route naar Lingshed is 6 dagen heen, 5 dagen terug. Afhankelijk van de ijscondities kan het sneller of juist langzamer.

Zwaarte/navigeren Grote hoogte is aanvankelijk een zwaartefactor, maar vermindert omdat er maar weinig wordt gestegen. Vooraf 3 of 4 dagen acclimatiseren in Ladakh is verstandig. De afstanden zijn niet bijzonder groot, de zwaarte ligt vooral in de extreem koude omstandigheden waaronder je loopt en kampeert. Totaal ongemarkeerde route, alleen te doen met gids.

Overnachten In tenten. Ook in Lingshed zijn geen hotels of lodges, al is het soms mogelijk om in een huis te slapen.

Beste tijd Medio januari - eind februari, maar afhankelijk van het weer in de voorafgaande maanden. In zachte winters is de tocht onmogelijk en dit wordt pas medio december duidelijk.

Er naartoe Via New Delhi vliegen naar Leh (Ladakh).

GEORGANISEERD De *chadar* wordt bedreigd door wegaanleg. Over 2 jaar zullen de eerste ronkende vrachtwagens de serene ijstocht tot verleden tijd maken. Wie het voor die tijd nog wil meemaken, kan o.m. terecht bij Travel2Explore (www.Travel2Explore.nl). De reis staat onder leiding van de auteur van dit artikel en volgt een unieke route.

DE ONWAAR- SCHIJN- LIJKE VROLIJK- HEID VAN DEZE MENSEN IS INDRUK- WEKKEND

4 MONNIKEN EN BOEREN

Op de zesde dag moeten onze kuitspieren aan de bak. Een klim van zeshonderd meter door diepe sneeuw brengt ons bij het doel: het dorp Lingshed. De grote gompa (boeddhistisch klooster) herbergt zo'n honderd monniken en is daarmee één van de grotere in Zanskar.

Het hele dorp lijkt te slapen onder de dikke sneeuwdeken. Maar als we dichterbij komen, horen we het joelen van kinderen die op zelfgemaakte skietjes de hellingen afzoeven. Uit halfopen stallen klinkt het gebrom van yaks. Vanaf de platte daken, waar de ouderen zich koesteren in het zonnetje, klinkt de boeddhistische mantra *'om mani padme hum, om mani padme hum'*.

Ondanks de kou kan de winterzon heel lekker zijn. De Zanskari's zitten graag in de zon. De vrouwen kaarten of spinnen wol, de mannen bidden, lezen of bediscussiëren het laatste nieuws. De onwaarschijnlijke rust en vrolijkheid van deze mensen is indrukwekkend. En dat terwijl het leven hier zo hard is. Een ontevreden Zanskari is even zeldzaam als een depressieve jonge hond.

De huizen van Lingshed staan her en der verspreid over de hellingen. Ze zijn gebouwd van zware natuursteen en leem. Het zijn kleine, vriendelijk ogende forten die gebouwd lijken voor de eeuwigheid. Over de dakrand hangt een pruik van brandhout en hooi.

Stanzin legt uit dat elk huis op een uitgekende plaats staat met het oog op irrigatie. 's Zomers valt hier zo weinig regen dat de akkers bevoeid worden met smeltwater uit de beken. De velden zijn precies waterpas en moeten lager liggen dan de beek waarvan wordt afgetapt.

Vrijwel alle Zanskari leven van de landbouw en ieder huis is een boerderij. De mensen leven boven, de dieren onder. Dat laatste geeft extra warmte aan de woonvertrekken. De kinderen groeien op met ezeltjes, paarden, schapen, geiten en yaks. 's Ochtends trekken de oudere kinderen de bergen in met de geiten en schapen, de enige dieren die in staat zijn onder de sneeuw nog wat eetbaars op te scharrelen. De ezels, yaks en paarden blijven bij het huis en krijgen hooi.

Juist in de winter bloeit het kloosterleven op. Er zijn bidmarathons en kloosterfestivals waar mensen van heinde en ver op afkomen. Behalve de dieren voeren en het huis schoon houden, is er 's winters weinig te doen. Dus wordt er gefeest, en feesten zijn hier religieuze feesten. Uiteraard met *chang* (gerstebier) en eten. Voor het zover is, zijn de monniken weken bezig. Ze maken meditatieve figuren van yakboter en mandala's, geometrische patronen van gekleurd zand. Veel werk voor een moment van meditatie en bezinning. Dat is goed, want vergankelijkheid is de essentie van het leven. ◉

4